



Riktlinje för kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Antagen av Kommunstyrelsen:	2022-11-01 § 175
Ansvarig sektor:	Kommunstyrelsen
Ikraftträdande	2023-01-01
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Senast fyra år efter ikraftträdande
Diarienummer	KS-SOU.2022.200

Ansvarig handläggare Avdelningschef Strategi och uppföljning, Kommunstyrelsen

Innehåll

1. Inledning och syfte	3
2. Bakgrund.....	3
3. Vad innebär kommunstyrelsens uppsiktsplikt?	3
3.1 Vad är viktigt att tänka på?	3
3.2 Vad kan kommunstyrelsen besluta om utifrån sin uppsiktsplikt?	4
4. Hur genomförs uppsiktsplikten?.....	4
5. Uppsikt över nämndernas verksamhet.....	4
6. Uppsikt över helägda/delägda bolagsverksamhet	5
7. Uppsikt över kommunalförbund.....	5

1. Inledning och syfte

Syftet med riktlinjen är att klargöra vad kommunstyrelsens uppsiktsplikt innebär och hur den praktiskt genomförs. Uppsiktsplikten finns för att kommunstyrelsen ska kontrollera att verksamheter bedrivs och utvecklas i enlighet med lagar, förordningar och beslutade styrdokument.

2. Bakgrund

Enligt 6 kap. 1 § kommunallagen (2017:725), KL ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders verksamhet, verksamhet enligt avtalssamverkan, verksamhet i kommunala bolag samt verksamheter i kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Enligt 6 kap. 9 § KL har kommunstyrelsen en förstärkt uppsiktsplikt över kommunala bolag. Det innebär att kommunstyrelsen i årliga beslut, för varje kommunalt aktiebolag, ska pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet samt utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska kommunstyrelsen lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

3. Vad innebär kommunstyrelsens uppsiktsplikt?

Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen på ett systematiskt sätt ska följa utvecklingen inom nämnder och kommunala bolag. Uppsiktsplikten innefattar även verksamheter där det finns avtalssamverkan och verksamhet i kommunalförbund som Ale kommunen är medlem i. Kommunstyrelsen har utifrån uppsiktsplikten rätt att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt lämna förslag till kommunfullmäktige om eventuella förändringar.

Uppsiktsplikten innebär dock inte att kommunstyrelsen ska gå in och granska enskilda ärenden hos nämnder, bolag med flera. Detta gäller särskilt andra nämnders myndighetsutövning, tillämpning av lag eller ärenden som i övrigt rör enskilda. I dessa ärenden får inte kommunstyrelsen agera.

3.1 Vad är viktigt att tänka på?

Ansvar för uppsiktsplikten gäller hela kommunstyrelsen. Vid uppsiktsaktiviteter där inte hela styrelsen deltar ska rapportering av väsentlig information ske till hela styrelsen genom protokoll som anmäls vid sammanträde eller genom information på sammanträde.

Kommunstyrelsens behov av uppsiktsaktiviteter kan variera över tid både vad gäller inriktning och form. Styrelsen kan vid behov initiera uppsiktsaktiviteter utöver vad som fastställts i denna riktlinje.

3.2 Vad kan kommunstyrelsen besluta om utifrån sin uppsiktsplikt?

Kommunstyrelsen kan besluta om:

- Att begära in yttranden och upplysningar från berörda verksamheter.
- Att begära kompletterande uppgifter kring en specifik fråga.
- Att göra påpekanden och lämna råd eller anvisningar till nämnder och styrelser.
- Att ge kommunchefen i uppdrag att initiera en fördjupad uppföljning.

4. Hur genomförs uppsiktsplikten?

Uppsiktsplikten är nära sammankopplad med kommunstyrelsens uppgift att styra, leda och samordna kommunens verksamheter i stort. Kommunstyrelsen har till uppgift att följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Uppsiktsplikten utgår från kommunens tillitsbaserade styrning som är en del av styrmodellen. Uppsiktsplikten genomförs genom uppsiktsdialoger och genom att kommunstyrelsen får ta del av olika handlingar.

- Vad det gäller uppsiktsdialogerna så genomförs en gång under våren och utgår då från nämnds/bolags nuläge samt en gång under hösten och handlar då om nämnds/bolags uppnådda eller troliga resultat. Kommunstyrelsens (KSAU) tillsammans med kommunchef ansvarar för att genomföra uppsiktsdialogerna och underställa protokoll till kommunstyrelsen. Uppsiktsdialogerna sker med nämnders respektive bolags presidium. Vid dessa möten förs protokoll som sedan anmäls till kommunstyrelsens sammanträde.
- Vad det gäller uppsikt där kommunstyrelsen tar del av olika handlingar så genomförs detta genom att nämnder, hel- och delägda bolag, kommunalförbund samt verksamhet som bedrivs genom avtalssamverkan kontinuerligt översänder handlingar som begärs enligt nedan. Handlingarna ska översändas till kommunstyrelsens alternativt kommunens förvaltningsbrevlåda.
- Protokoll från uppsiktsdialogerna samt övriga handlingar som översänds till kommunstyrelsen ska anmälas till sammanträde under delgivning till styrelsen.

5. Uppsikt över nämndernas verksamhet

En del i uppsikten är vidare att kommunstyrelsen får del av:

- Protokoll från nämndernas sammanträden
- Nämndernas nämndplaner och detaljbudget
- Nämndernas del- och årsrapporter
- Nämndernas internkontrollplaner
- Kommunrevisionens olika granskningsrapporter
- Utöver detta har nämnderna skyldighet att återrapportera till kommunstyrelsen relevanta handlingar/information gällande verksamhet enligt avtalssamverkan som faller under nämndens ansvarsområde.

6. Uppsikt över helägda/delägda bolagsverksamhet

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut pröva om verksamheten i helägda/delägda bolag bedrivits i enlighet med ändamålet (KL 6 kap 9§). Kommunstyrelsen ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att krav enligt 10 kap 3-5 §§ är uppfyllda (KL 6 kap 10§).

En del i uppsikten är vidare att kommunstyrelsen får del av:

- Protokoll från bolagsstyrelsernas sammanträden
- Bolagens budgetplaner/affärsplaner
- Bolagens årsredovisningar
- Bolagens arbete med intern kontroll
- Revisorernas olika granskningsrapporter

7. Uppsikt över kommunalförbund

En del i uppsikten är vidare att kommunstyrelsen får del av:

- Protokoll från direktionernas, förbundsstyrelser och/eller förbundsfullmäktiges sammanträden
- Förbundens budgetplaner/affärsplaner
- Förbundens årsredovisningar
- Förbundens arbete med intern kontroll
- Revisorernas olika granskningsrapporter